

ยุทธศาสตร์การปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของครูโรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 2 สำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

Students Support System Strategy Kaeha Tungsonghong Withaya 2 Secondary School Laksi Service Area Office, Bangkok

ภาณุพงศ์ สามารถ^{*}
วัชร สินธรา^{**}
สุวิมล ไชยพันธ์พงษ์^{***}
บรรเลง อินทร์จันทร์^{****}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา
ระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการปฏิบัติงานตาม
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ของครูโรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 2 สำนักงานเขต
หลักสี่ กรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาสภาพปัญหาการปฏิบัติ
งานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น 3) สร้างและประเมินยุทธศาสตร์การปฏิบัติงาน
ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น ใช้แบบของการวิจัยและพัฒนาโดยผสมผสาน

ระหว่างเชิงคุณภาพกับเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงปริมาณ
ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ
แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัย
เชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 40 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม
ได้แก่ 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ระดับลึก
11 คน 2) กลุ่มผู้เข้าร่วมระดมสมอง 20 คน 3) กลุ่ม
ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ

^{*} อาจารย์ประจำสาขาการพัฒนารัฐบาล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

^{**} นักวิชาการอิสระ

^{***} อาจารย์ประจำหลักสูตรการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

^{****} อาจารย์ประจำสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

เก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ระดับลึก 2) ประเด็นการระดมสมอง 3) ประเด็นการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ในภาพรวมทั้งหมดความพึงพอใจในภาพรวมทั้งหมด ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 48.61 ผลการประเมินด้านความพึงพอใจในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นรายชื่อ พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลในภาพรวมมีระดับมากที่สุด ด้านการคัดกรองนักเรียนในภาพรวมมีระดับมาก ด้านการส่งเสริมนักเรียนในภาพรวมมีระดับมาก ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นรายชื่อในภาพรวมมีระดับมาก ด้านการส่งต่อนักเรียนในภาพรวมมีระดับมาก

2. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า 1) ด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้แก่ การสอบถามข้อมูลจากผู้เรียนจะได้รับคำตอบที่ไม่ตรงตามความจริง การประชุมผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือเท่าควร 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน ได้แก่ ไม่มีการส่งข้อมูลต่อเนื่อง ในแต่ละระดับชั้น ไม่มีแบบคัดกรองที่แน่นอน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน ได้แก่ นักเรียนไม่มีวินัยและความรับผิดชอบ ผู้ปกครองขาดการเอาใจใส่ดูแล นักเรียนขาดวินัยในตนเอง ขาดการดูแลควบคุมปรับเปลี่ยนพฤติกรรม 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ได้แก่ นักเรียนมีจำนวนมาก ครูดูแลและแก้ปัญหาได้ไม่ครบทุกคน การขาดเรียนของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 5) ผลการศึกษาด้านการส่งต่อนักเรียน ได้แก่ ขาดความต่อเนื่องในการส่งต่อข้อมูล ไม่มีความต่อเนื่องในการส่งต่อข้อมูลในบางราย ครูมีเวลาน้อยในการปฏิบัติงาน สภาพครอบครัวของนักเรียนที่ไม่เอื้ออำนวย

3. ผลการสร้างและประเมินยุทธศาสตร์การปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของครูโรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 2 พบว่า 1) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) ด้านการคัดกรองนักเรียน (3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน (4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน (5) ด้านการส่งต่อนักเรียน 2) ผลประเมินยุทธศาสตร์ พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินซึ่งประกอบด้วย 4 มาตรฐานย่อยคือ (1) มาตรฐานการนำไปใช้ประโยชน์ (2) มาตรฐานความเป็นไปได้ (3) มาตรฐานความเหมาะสม (4) มาตรฐานความถูกต้อง ประกอบด้วย ชื่อยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์การปฏิบัติงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น

Abstract

The purposes of this research were, 1) To study the satisfaction level of students to student support system of Kaeha Tungsonghong Withaya 2 Secondary School Laksi Service Area Office, Bangkok. 2) To study the problem of Students support system of Kaeha Tungsonghong Withaya 2 Secondary School. 3) To the strategy planning and evaluate strategy of students support system of Kaeha Tungsonghong Withaya 2 Secondary School. The type of this research was research and development by mixed methodology between quantitative and qualitative. Population of quantitative were secondary school students 144 persons. The instrument chose to collect the data were questionnaires. The statistics used were percentage, mean and standard deviation.

Key informant of qualitative research 40 persons were 3 groups 1] Indepth interview 11 persons, 2] Brain storming for 20 persons, 3] Focus group discussion for 9 persons. The instrument chose to collect the data were 1] Indepth Interview, 2] Brain Storming issue, and 3] Focus group discussion issue, the data were analyzed by content analysis.

The results were as follows:

1. The satisfaction level of students to student support system of Kaeha Tungsonghong Withaya 2 Secondary School Laksi Service Area Office, Bangkok were found that overall at medium level equivalent to 48.61 %. Recognition of teacher to students individually for oversall at highest level. Students selection for overall at high level. Students support for overall at high level. Students protection and problem solving for overall at high level. Students transference for overall at high level.

2. The problem of student support system of Kaeha Tungsonghong Withaya 2 Secondary School Laksi Service Area Office, Bangkok were found that 1] Recognition of teacher to students personally such as students interview were not real answer and parent meeting were not enough Cooperation 2] Students selection such as there were not transference continuously, there were not certain of selection system 3] Students support such as students were lack of discipline and responsibility, parent were lack of attentiveness, there were lack of behavior conduct and improvement 4] Students protection and problem

solving such as many of students so, teachers could not take care all of them fully, students were absent in the class continuously 5] Students transference such as there were not continue in student information transference, teachers were lack of time management, unfavorable situation of students family

3. The strategy planning and evaluation of student support system of Kaeha Tungsonghong Withaya 2 Secondary School Laksi Service Area Office, Bangkok were found that there were strategy formulation for 5 aspects such as 1] Students recognition personally, 2] Students selection, 3] Students support, 4] Students protection, and problem solving, 5] Students transference. Strategy evaluation were found that there were 4 standards such as 1] Utilization standard 2] Feasibility standard 3] Appropriate standard 4] Accuracy standard included strategy name, vision, mission, target and tactics.

Keywords: Performance Strategy, Students Support, Secondary School

บทนำ

การศึกษาเป็นวิธีการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ เพื่อนำประเทศชาติเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์อย่างมีศักดิ์ศรีและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถ

อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวการจัดการศึกษายังให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542: 4-9) นักเรียนเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาที่กระตุ้นให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่และพันธกิจใหม่ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุน สร้างเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามความมุ่งหวังของสังคม ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียนทั้งผู้บริหาร และครู - อาจารย์ จะต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียน นอกจากการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนแล้วยังต้องทำหน้าที่อื่น ๆ ที่เป็นการสนับสนุนหรือพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพ ต้องมีความรัก เอื้ออาทร เอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งจะแนะนำและช่วยแก้ปัญหาของนักเรียนอย่างทันทั่วทั้งที่ ซึ่งสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรฐาน 3 ด้าน คือ ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัย (สุวัฒน์ เงินน้ำ, 2543: 5)

การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ มีสติปัญญา มีความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังมีความสำคัญมาก ความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียนซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญ ในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตอง่างาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไปในการปฏิรูปวิชาชีพครู ซึ่งเป็นการพัฒนาครู

ให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมีคุณลักษณะที่ได้คุณภาพ และมาตรฐานวิชาชีพ ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษากรมสามัญศึกษาด้านปัจจัยในมาตรฐานที่ได้ระบุเกี่ยวกับคุณภาพ ครูมีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญและเกี่ยวข้องตอบสนองบทบาทหน้าที่ครูในการพัฒนานักเรียน คือการมีความรัก ความเอื้ออาทร เอาใจใส่ดูแลอย่างสม่ำเสมอ การมีมนุษยสัมพันธ์และสุขภาพจิตที่ดี พร้อมทั้งจะแนะนำแก้ปัญหาของผู้เรียน แสดงให้เห็นว่าครูจะต้องเป็นผู้พัฒนาตนเองให้เป็นครูมืออาชีพ คือ นอกจากจะทำหน้าที่ครูผู้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนแล้ว ยังต้องทำหน้าที่อื่น ๆ ที่เป็นการสนับสนุนหรือพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพ ดี เก่ง มีสุข (กรมสุขภาพจิต, 2546: 3)

จากการศึกษาในเบื้องต้น โรงเรียนเคหะ หงส์ทองห้องวิทยา 2 สำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร พบว่า เด็กและเยาวชนในวัยเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ ไม่เห็นคุณค่าของตนเอง หนีเรียน ดิตยาเสพติด เล่นการพนัน เที่ยวกลางคืน มีเพศสัมพันธ์ ก่อนวัยอันควร ขาดคุณธรรม จริยธรรม และผลการเรียน ตกต่ำ ซึ่งเป็นผลมาจากครอบครัวแตกแยก ขาดความอบอุ่น ขาดการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องและเหมาะสมจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตลอดจนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่พึงปรารถนา สิ่งเหล่านี้เกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ สถาบันครอบครัว และสถานศึกษาไม่เข้มแข็ง (อนันต์ รังษี, สัมภาษณ์, 2560) ปัจจุบันนักเรียนยังขาดการดูแล และเห็นห่างจากผู้ปกครอง ทำให้เด็กเกิดความรู้สึก ขาดความรัก ความอบอุ่น ความปลอดภัย เมื่อเด็กและเยาวชนเมื่อมีปัญหาจะไม่ปรึกษาพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือครู แต่จะเลือกแก้ปัญหาด้วยตนเอง หรือปรึกษาเพื่อน บางครั้งก็ไม่ได้วิธีแก้ปัญหาที่ถูกต้อง ปัญหาครอบครัว ปัญหาทางการเงิน และปัญหาเสพติด จะปรึกษาพ่อแม่ ผู้ปกครอง ส่วนปัญหาด้านเพื่อน การเรียน และความรัก จะไว้วางใจปรึกษาเพื่อน หรือแฟนมากกว่า ซึ่งเป็นเรื่อง

อันตราย เพราะเพื่อนและแฟนมีศักยภาพในการให้คำปรึกษาที่จำกัดตามวัย (ธงชัย มีนวน, สัมภาษณ์, 2560) นอกจากนี้แล้วโรงเรียนยังขาดยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนงาน เนื่องจากไม่เข้าใจเรื่องยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน เช่น การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การกำหนดชื่อยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ย่อย (ประเด็นยุทธศาสตร์) พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ จึงเป็นเหตุให้การปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของครูโรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา สำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เท่าที่ควร (นพวรรณ ขำปัญญา, สัมภาษณ์, 2560)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนากิจการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของครูโรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 2 เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของครูโรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 2
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของครูโรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 2
3. เพื่อสร้างและประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของครูโรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 2

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบของการวิจัย ใช้แบบของการวิจัยและพัฒนา (Research and development) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodologies) ระหว่างระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรตามระเบียบวิจัยดังนี้ 1) เชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 2 จำนวน 144 คน 2) เชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของครูโรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 2 สำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์จำนวน 11 คน 2) กลุ่มผู้เข้าร่วมระดมสมอง จำนวน 20 คน 3) กลุ่มผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มจำนวน 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งตามระเบียบวิธีวิจัยดังนี้ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ มี 1 ชุด ได้แก่ แบบสอบถาม 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ มี 3 ชุด ได้แก่ (1) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (2) ประเด็นการระดมสมอง (3) ประเด็นการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ระดับระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของครู

โรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 2 สำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 2) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ที่ได้จากการสัมภาษณ์ การระดมสมอง และการสนทนากลุ่ม ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้สามารถ สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะจากการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยสรุปและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของครูโรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 2 สำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

1.1 ผลการประเมินด้านความพึงพอใจในการด้านความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นรายข้อ พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจในการด้านความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ในภาพรวมมีระดับมากที่สุด โดยพบว่ามีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.64$) ไม่สอดคล้องกับ เรืองยศ อุตรศาสตร์ (2546: 140) ได้ศึกษาการศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก

1.2 ผลการประเมินความพึงพอใจด้านการคัดกรองนักเรียนเป็นรายข้อ พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจในการคัดกรองนักเรียนในภาพรวมมีระดับมาก ($\bar{x} = 4.45$) โดยพบว่า ความพึงพอใจในโรงเรียน การคัดกรองนักเรียนเป็นระดับชั้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.74$) สอดคล้องกับ ปิยาภา ศรีสว่าง (2546: 14) ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยงในโรงเรียนมัธยมศึกษาสทวิทยาเขต บรมราชชนนี 1 กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า การคัดกรองนักเรียนและการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับมาก

1.3 ผลการประเมินความพึงพอใจด้านการส่งเสริมนักเรียน เป็นรายข้อพบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจด้านการส่งเสริมนักเรียนในภาพรวมมีระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$) โดยพบว่า ความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน 1 ครั้งต่อภาคเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.74$) สอดคล้องกับ ปิยาภา ศรีสว่าง (2546: 145) ศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยงในโรงเรียนมัธยมศึกษาสทวิทยาเขต บรมราชชนนี 1 กรุงเทพมหานคร พบว่า การส่งเสริมนักเรียนและการช่วยเหลืออยู่ในระดับมาก

1.4 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นรายข้อพบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นรายข้อในภาพรวมมีระดับมาก ($\bar{x} = 4.49$) โดยพบว่า ความพึงพอใจในโรงเรียน จัดให้มีการให้คำปรึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$) ซึ่งสอดคล้องกับ เรืองยศ อุตรศาสตร์ (2546: 140) ได้ศึกษาการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจุบันในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโดยด้านป้องกันและแก้ไขปัญหามีอยู่ในระดับมาก

1.5 ผลการประเมินด้านความพึงพอใจต่อการส่งต่อนักเรียนเป็นรายข้อ พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการส่งต่อนักเรียนในภาพรวมมีระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$) โดยพบว่า ความพึงพอใจในโรงเรียนมีแบบบันทึกการช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้นให้กับครูที่รับส่งต่อมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.75$) สอดคล้องกับ ปิยาภา ศรีสว่าง (2546: 145) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยงในโรงเรียนมัธยมศึกษาสทวิทยาเขต

บรมราชชนนี 1 กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยการจัดนักเรียนเป็นรายบุคคล การจัดการนักเรียนและการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของครูโรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 2 สำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

2.1 ผลการศึกษาด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า 1) สอบถามข้อมูลจากผู้เรียนจะได้รับคำตอบที่ไม่ตรงตามความจริง 2) สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล พูดคุยไม่ตรงกันระหว่างข้อมูลที่ได้จากเด็กและผู้ปกครองและเพื่อน 3) ประชุมผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือเท่าควร 4) การสัมภาษณ์พูดคุยไม่ตรงกันระหว่างข้อมูลที่ได้จากเด็กและผู้ปกครองและเพื่อน 5) สภาพครอบครัวของนักเรียนที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการดูแลช่วยเหลือ สอดคล้องกับ เทอดเกียรติยศ คำโสภา (2542: 125) ได้ศึกษางานปกครองนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10 เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนทุกขนาดมีปัญหาทางปกครองนักเรียนรวมทุกด้านและในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง แต่ละขนาดโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดของระดับปัญหา คือโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาด้านการป้องกันและการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนโรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาด้านการวางแผนงานปกครองนักเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาด้านการบริหารงานปกครองนักเรียน

2.2 ผลการศึกษาด้านการจัดการครองนักเรียน พบว่า 1) ไม่มีการส่งข้อมูลต่อเนื่อง ในแต่ละระดับชั้น 2) ไม่มีแบบคัดกรองที่แน่นอน 3) ไม่มีการบันทึกและส่งต่อ 4) ไม่ทราบข้อมูลที่แท้จริง 5) ไม่มีการส่งต่อข้อมูลนักเรียน เป็นรายบุคคล 6) ครูทำการคัดกรองนักเรียน (ตามความเห็น) โดยการสอบถามจากครูด้วยกันเอง 7) นักเรียนมีจำนวนมาก แก้ปัญหาเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหา 8) ครูมีภาระงานเยอะทำให้ไม่มีเวลาติดตาม

ช่วยเหลือนักเรียนไม่สอดคล้องกับ ปิยาภา ศรีสว่าง (2546: 145) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยงในโรงเรียนมัธยมศึกษาสทวิทยาเขต บรมราชชนนี 1 กรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดเห็นของครูในการดำเนินการด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยการจัดนักเรียนเป็นรายบุคคล การจัดการนักเรียนและการส่งต่อนักเรียนอยู่ในระดับมาก การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและการช่วยเหลืออยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตามเพศ อายุ ราชการ ระดับการศึกษาและระดับชั้นที่ปฏิบัติหน้าที่ อาจารย์ที่ปรึกษาพบว่ามีความแตกต่างกันทั้งภาพรวมและรายด้านสาเหตุที่ไม่สอดคล้องอาจเนื่องมาจากปัจจัยและบริบทที่ต่างกัน

2.3 ผลการศึกษาด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า 1) นักเรียนไม่มีวินัยและความรับผิดชอบ 2) ผู้ปกครองขาดการเอาใจใส่ดูแล 3) ส่งเสริมวินัยและความรับผิดชอบ เพราะนักเรียนขาดวินัยซึ่งสามารถฝึกได้บ้าง 4) นักเรียนขาดวินัยในตนเอง ขาดการดูแลควบคุมปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทำให้การส่งเสริมของครูไม่ประสบความสำเร็จ 5) ขาดงบประมาณ 6) เกิดจากหลายปัจจัย ทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน 7) ไม่บันทึกข้อมูล ต่อเนื่อง 8) นักเรียนไม่ค่อยสนใจในการร่วมกิจกรรมเสริมตามที่ครูจัดได้สอดคล้องกับ ภิรมย์ ลีกุล (2546: 105) การศึกษาปัญหาการบริหารงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง พบว่า ปัญหาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง ครูที่ปรึกษาโดยรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหา

2.4 ผลการศึกษาด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาพบว่า 1) นักเรียนมีจำนวนมาก ครูดูแลและแก้ปัญหาได้ไม่ครบทุกคนสอดคล้องกับทะเล เจริญผล (2547: 160) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวิธีการและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ จังหวัดนนทบุรี พบว่า 1) ปัญหาการปฏิบัติงานที่พบ คือ ครูที่ปรึกษาไม่สะดวกในการเยี่ยมบ้านนักเรียนครูที่ปรึกษาดูแลรับผิดชอบจำนวนนักเรียนมากเกินไป

2.5 ผลการศึกษาด้านการส่งต่อนักเรียนพบว่า 1) ขาดความต่อเนื่องในการส่งต่อข้อมูล 2) ไม่มีความต่อเนื่องในการส่งต่อข้อมูลในบางราย 3) ปัญหาการปฏิบัติงาน ผู้บริหารไม่เอาใจใส่อย่างจริงจัง 4) ทำงานไม่เป็นระบบและก้าวก่ายในการดำเนินงานซึ่งกันและกัน 5) ชุมชนเป็นชุมชนแออัดยากจะเข้าถึงผู้ปกครอง 6) ขาดข้อมูลของสถานศึกษาอื่น ๆ ที่จะส่งต่อนักเรียน 7) ครุมีเวลาน้อยในการปฏิบัติงานสภากอปรครวของนักเรียนที่ไม่เอื้ออำนวย สอดคล้องกับภิรมย์ ลีกุล (2546: 105) การศึกษาปัญหาการบริหารงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียนโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหา

3. ผลการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของครูโรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 2 สำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

3.1 ผลการกำหนดชื่อยุทธศาสตร์ พบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีมติกำหนด “ชื่อ ยุทธศาสตร์การพัฒนาการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของครูโรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 2 สำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร” ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการคัดกรองนักเรียนยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการ

ส่งเสริมนักเรียน ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ สอดคล้องกับเสรี พงศ์พิศ (2548: 120) องค์ประกอบของยุทธศาสตร์ประกอบด้วย ชื่อยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์

3.2 ผลการกำหนดวิสัยทัศน์ พบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีมติกำหนด พันธกิจให้ครอบคลุมตามการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน มีข้อสรุปดังนี้คือ 1) สนับสนุนและส่งเสริมติดตามการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างมีระบบ 2) สนับสนุนและส่งเสริมติดตามการคัดกรองนักเรียนโดยเกณฑ์มาตรฐาน 3) สนับสนุนและส่งเสริมติดตามการส่งเสริมนักเรียนอย่างเหมาะสม 4) สนับสนุนและส่งเสริมติดตามการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนโดยใช้กิจกรรม 5) สนับสนุนและส่งเสริมติดตามการส่งต่อนักเรียนอย่างเอาใจใส่ สอดคล้องกับพรทิพย์ จุลวงศ์ (2546: 114) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่ พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่มีการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกโรงเรียนทั้ง 5 องค์ประกอบคือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการดำเนินงานมากในเรื่องการบันทึกหลักฐานในรายการอาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง 2) ด้านการคัดกรองนักเรียนมีการดำเนินงานมาก ในเรื่องการบันทึกหลักฐาน ด้านความสามารถในการเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน มีการดำเนินงานมากในเรื่องการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจ ในการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละหนึ่งครั้ง 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีการดำเนินงานมากในเรื่องการประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจในการฝึกทักษะการแก้ไขปัญหา นักเรียนด้านการเรียน และพบปัญหาด้านบุคลากรภายในโรงเรียน

5) ด้านการส่งต่อ มีการดำเนินงานมากในเรื่องการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจการดำเนินงานส่งต่อภายในและพบปัญหาด้านการดำเนินงาน

3.3 ผลการกำหนดเป้าหมาย พบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีมติกำหนด เป้าหมายให้ครอบคลุมตามการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียนยุทธศาสตร์ 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน ประกอบด้วยตัวชี้วัดในระดับยุทธศาสตร์ ได้แก่ 2 Q+2T+1P คือ ปริมาณ (Quantity) คุณลักษณะ (Quality) เวลา (Time) กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) และสถานที่ (Place) สอดคล้องกับ อนิวัช แก้วจำนง (2555: 26) กล่าวว่า เป้าหมาย หมายถึง สิ่งที่ต้องการต้องการจะบรรลุ หรือเป็นผลลัพธ์ที่เฉพาะเจาะจง สามารถวัดได้ อาจมีระยะเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง การกำหนดเป้าหมายของการทำให้มองเห็นจุดมุ่งหมายขององค์การที่แน่ชัดและมองเห็นทิศทางที่แน่นอน ประกอบด้วยตัวชี้วัดในระดับยุทธศาสตร์ ได้แก่ 2 Q+2T+1P คือ ปริมาณ (Quantity) คุณลักษณะ (Quality) เวลา (Time) กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) และสถานที่ (Place)

3.4 ผลการกำหนดกลยุทธ์ พบว่า การปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียนยุทธศาสตร์ที่ 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน กลยุทธ์การปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของครูโรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 2 สำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย แผนงานโครงการ กิจกรรม สอดคล้องกับ วัฒนาพัฒน์พงษ์ (2546: 30) ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ขั้นตอนที่ 9 การแปลงกลยุทธ์สู่การปฏิบัติด้วยการกำหนดรายชื่อ

แผนงาน โครงการ กิจกรรม ขั้นตอนนี้เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างแผนกลยุทธ์และการนำแผน กลยุทธ์ไปปฏิบัติ

3.5 ผลประเมินยุทธศาสตร์ พบว่า ผ่านเกณฑ์การประเมินซึ่งประกอบด้วย 4 มาตรฐานย่อย คือ (1) มาตรฐานการนำไปใช้ประโยชน์ (2) มาตรฐานความเป็นไปได้ (3) มาตรฐานความเหมาะสม (4) มาตรฐานความถูกต้อง ประกอบด้วย ชื่อยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์สอดคล้องกับ วัฒนปิณฑทอง (2558: 158) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการกองทัพอากาศ เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร พบว่า มาตรฐานการประเมินเป็นเครื่องมือใช้ในการประเมินแผนงานและโครงการ องค์การ ประกอบด้วย 4 มาตรฐานย่อย คือ 1) มาตรฐานการนำไปใช้ประโยชน์ 2) มาตรฐานความเป็นไปได้ 3) มาตรฐานความเหมาะสม 4) มาตรฐานความถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

ผลจากการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของครูโรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 2 สำนักงานเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการคัดกรองนักเรียนยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ ควรมีการปรับปรุงโดยผ่าน ขบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม จากทุกภาคส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษานั้น ๆ โดยเฉพาะการกำหนด ยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ ที่เหมาะสมกับบริบทชุมชนและสถานศึกษาจะทำให้ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำไปสู่วิสัยทัศน์คือเป้าหมาย ที่เป็นความต้องการได้ในที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนา แผนงาน โครงการและกิจกรรมที่เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนในแต่ละชั้นปี

2.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนายุทธศาสตร์แบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามระบบ

ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระหว่าง นักเรียน ผู้ปกครอง นักเรียน และครูผู้สอนในสถานศึกษา

2.3 ควรมีการวิจัยและประเมินยุทธศาสตร์ การปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในแต่ละปี นำไปปรับปรุงกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้และผู้บริหารสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2546). **คู่มือวิทยากร ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 - ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6)**. กรุงเทพฯ: องค์การส่งเสริมการค้าผ่านสื่อ.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). **รายงานการดำเนินการนิเทศ 100% ของหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- ฉัตรกุล ปิ่นทอง. (2558). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการกองทัพอากาศ เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร**. คุรุภัณฑ์ปริทัศน์ฉบับพิเศษ สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ทะเล เจริญผล. (2547). **การศึกษาวิธีการและปัญหาในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมของรัฐ จังหวัดนนทบุรี**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.riclib.nrect.go.th/scripts/wwwi32.exe/>. วันที่สืบค้น 2560. เมษายน 17.
- เทิดเกียรติยศ คำโสภา. (2542). **ศึกษางานปกครองนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 10. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**.
- ธงชัย มินวน. (2560, กันยายน 10). **ประธานกรรมการคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 2. สัมภาษณ์**.
- นพวรรณ ขำปัญญา. (2560, กันยายน 5). **รองผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 2. สัมภาษณ์**.
- ปิยาภา ศรีสว่าง. (2548). **ความคิดเห็นของครู ด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสียงโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขต บรมราชชนนี 1**. กรุงเทพฯ: คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- พรทิพย์ จุลวงศ์. (2546). **สภาพและปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกระบี่**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ภิรมย์ ลีกุล. (2546). การศึกษาปัญหาการบริหารงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดระยอง. คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เรืองยศ อุตระศาสตร์. (2546). การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. ปรินญาณิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วัฒนา พัฒนพงศ์. (2546). ความสามารถในการปรับใช้กระบวนการ ทักษะ ทศนคติ พฤติกรรม ความรู้ และทักษะ เพื่อการปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพ. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา.
- เสรี พงศ์พิศ. (2548). ยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: บ้านพระอาทิตย์.
- อนันต์ รัชสี. (2560, กันยายน 5). ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 2. สัมภาษณ์.
- อนิวัช แก้วจำนง. (2555). การจัดการเชิงกลยุทธ์. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.